

העזולה מהסוגיא

נדריים מז. - נג:

פרשת וישב ה'תשפ"ג

דף מז

לשונות נדריים: ♦

• באופן שאמר 'קונם ביתך שאני נכנס' - משמעות הלשון שאוסר את הבית רק בזמן ששייך לחברו, ולכן נאסר בבית רק בזמן ששייך לחברו, וכן באופן שחברו ימכור את הבית לו, אבל באופן שחברו ימכור או יתן במתנה את הבית לאדם אחר מותר. וכן משמעות הלשון שאוסר לא רק את הבית הזה אלא כל בית של חברו, ולכן באופן שהבית נפל וחזרו ובנו את הבית אסור להכנס לבית.

• באופן שאמר 'קונם בית זה שאני נכנס' וכן באופן שאמר לחברו 'קונם בית זה שאתה נכנס' - משמעות הלשון שאוסר את הבית בין בזמן ששייך לחברו ובין בזמן שלא שייך לחברו, והנדר חל על כך ולכן נאסר בבית בכל אופן. וכן משמעות הלשון שאוסר רק את הבית הזה, ולכן באופן שהבית נפל וחזרו ובנו את הבית מותר להכנס לבית^א.

דיני אדם שאסר נכסיו על בנו: ♦

- באופן שאמר 'קונם שאי אתה נהנה לי' - הבן אסור להנות מנכסי האב בחייו, אבל לאחר מותו מותר לבן להנות מנכסי האב.
- באופן שאמר 'קונם שאין אתה נהנה לי בחיי ובמותי' - הבן אסור להנות מנכסי האב בחייו ולאחר מותו^ב.

חילופין וגידולין של דברים האסורים בנדר: ♦

• מדאורייתא:

○ באופן שאסר בלשון 'קונם פירות האלו':

▪ באופן שאדם אסר על עצמו ('עלי') - אסור ב'חילופין' וב'גידולים', ומותר ב'גידולי גידולים'^ג.

הערות

א הר"נ מבאר שבאופן שאמר 'ביתך זה', משמעות הלשון 'ביתך' שאוסר את הבית רק בזמן ששייך לו, ואילו משמעות הלשון 'זה' שאוסר את הבית גם לאחר שיצא מרשותו, וכיון שקיי"ל 'תפוס לשון אחרון' הבית נאסר גם לאחר שיצא מרשותו.

ב הר"נ מבאר שבאופן זה הנכסים שהבן ירש מהאב שייכים לבן אלא שאינו יכול להנות מהם, וכן אינו יכול לתת אותם במתנה לאחר כיון שנהנה מה'טובת הנאה'. אבל הבן יכול לתת את הנכסים במתנה לאחר באופן שיאמר 'נכסים אלו אסר עלי אבא ואיני יודע מה אעשה בהם טלו לעצמכם ועשו מהם מה שתמצאו, וכן יכול ללות כסף ובאופן שלא יהיה לו נכסים ב"ד יגבו מהנכסים שירש מאביו.

ג בדברי המשנה [נז א] מבואר שהנידון של 'גידולים' נאמר רק בגידולים שזרעם כלה, אבל בגידולים שאין זרעם כלה אסור בגידולים ובגידולי גידולים.

ד הר"נ מבאר שהסיבה שנאסר בחילופין ובגידולים היא, שכונת הלשון 'קונם פירות האלו עלי' שיאסרו הפירות והחילופים והגידולים שלהם, כמו הקדש

לקבלת העלון במייל B0527147396@gmail.com

▪ באופן שאדם אסר על חברו ('עליך') - מותר ב'חילופין'.

○ באופן שאסר בלשון 'קונם פירות' - מותר ב'חילופין' וב'גידולים'.

- מדרבנן - הגמ' מסתפקת באופן שאינו נאסר ב'חילופין', האם רבנן קנסו באופן שעבר איסור והחליף את הפירות האסורים שיאסרו החילופין לאדם שהחליף, והגמ' לא פושטת את הספק.

דף מח

◆ **דין שנים שמודרים הנאה זה מזה:**

• דברים של עולי בבל (כגון הר הבית והעזרות והבור שבאמצע הדרך) - מותרים.

• דברים של אותה העיר (כגון בית הכנסת והרחבה והמרחץ):

○ לרבנן - אסורים משום שאין ברירה, אמנם יכולים להקנות את חלקם לאדם אחר, ולאחר מכן יהיו מותרים.¹

○ לרבי אליעזר בן יעקב - מותרים, משום שדברים אלו נחשבים 'דבר שאין בו דין חלוקה' ולכן יש ברירה.

◆ **דין קנין סודר** - באופן ששמעון נותן לראובן סודר בשביל לקנות שדה של ראובן, ראובן לא יכול לעכב את הסודר בידו אלא צריך להחזיר את הסודר לשמעון.

◆ **דין קנין סודר בתנאי:**

• הקדמה - אדם שיש לו שני בנים ואחד מהן גנב, ועשה קנין שאם לבן הגנב לא יהיה בן צורבא מרבנן כל הנכסים יהיו לבן הכשר, ואם לבן הגנב יהיה בן צורבא מרבנן חצי מהנכסים יהיו לבן הכשר וחצי לבן הגנב כדי שיתנם במתנה לבנו, יש לדון האם חל הקנין וכדלהלן.

• לפומבדיתאי - לא חל הקנין.²

• לרב אשי:

○ באופן שהקנה בסודר - לא חל הקנין.

○ באופן שהקנה בשטר - לפי התירוץ הראשון בר"נ חל הקנין, ולפי התירוץ השני בר"נ לא חל הקנין.³

• לרב נחמן - חל הקנין.³

⊕ הערות ⊖

שהחילופים והגידולים אסורים.

ה הר"נ מבאר שבאופן שאדם אסר על חברו, אפילו באופן שאמר 'קונם פירות האלו עליך', לא יכול לאסור את חילופי הפירות, משום שהחילופים נחשבים כמו 'דבר שלא בא לעולם', שיכול לאוסרם על עצמו ולא יכול לאוסרם על חברו.

ו הר"נ מבאר שבאופן שאמר 'קונם פירות עלי', כוונת הלשון שיאסר בפירות עצמם ולא החילופין והגידולים שלהם.

ז בדברי הגמ' מבואר שהספק של הגמ' הוא לא רק בקונמות, אלא בכל איסורי הנאה באופן שעבר והחליף האם רבנן קנסו שיאסר בחילופין או לא. ובדברי הגמ' מבואר שב'חילופי חילופין' פשוט שרבנן לא קנסו, ולכן אדם שהחליף ערלה במעות ואח"כ קידש אשה במעות, חלים הקידושין ולא צריך לחזור ולקדש, משום שאין איסור של חילופי חילופין.

ח בדברי המשנה מבואר שבאופן שיש שנים שמודרים הנאה זה מזה הדרך להקנות את חלקם לנשיא, ות"ק מבאר שהטעם לכך משום שהקנאה לנשיא לא צריכה קנין, ולרבנן מבארים שהטעם לכך שאין דרך הנשיא להדיר הנאה אדם אחר.

המשנה מביאה שרבי יהודה סובר שאנשי גליל שנדרו הנאה זה מזה מותרים להשתמש בדברים של אותה העיר, כיון שאבותיהם הקנו את חלקם לנשיא.

ט הר"נ מבאר שהטעם של פומבדיתאי שלא חל הקנין, משום שסוברים שמתנה שהמקבל לא יכול להשתמש בה לא חלה, ולכן באופן זה לא יכול הסבא להקנות את הנכסים לבן כדי שיקנה לנכד כיון שהבן לא יכול להשתמש בנכסים.

י הר"נ מבאר שרב אשי סובר שהקנין לא חל מיד אלא רק לאחר שהנכד יהיה צורבא מרבנן, ולכן הקנין לא חל משום ש'כלתה קנינו' כלומר שבזמן שהנכד יהיה צורבא מרבנן הסודר חזר לבעליו.

יא הר"נ מבאר שהטעם של התירוץ הראשון שחל הקנין, משום שאין חסרון של 'כלתה קנינו' בקנין שטר באופן שהשטר קיים כשהנכד יהיה צורבא מרבנן. והטעם של התירוץ השני שלא חל הקנין, משום שאי אפשר להקנות את הנכסים לאחר מיתת הסבא.

יב הר"נ מבאר שרב נחמן סובר שלמרות שהסבא לא הזכיר שהקנין יחול מיד, מ"מ בסתמא כוונתו שהקנין יחול מיד, ולכן אין חסרון של 'כלתה קנינו'. ועוד סובר רב נחמן שמתנה שהמקבל לא יכול להשתמש בה חלה, ולכן באופן זה יכול הסבא להקנות את הנכסים לבן כדי שיקנה לנכד למרות שהבן לא יכול להשתמש בנכסים.

◆ דיני מתנה במודר הנאה:

- הקדמה - באופן שלראובן אסור להנות מהנכסים של שמעון ושמעון עשה סעודה גדולה ונתן את הסעודה במתנה ללוי, יש לדון האם מותר לראובן לאכול מהסעודה וכדלהלן.
- באופן ששמעון נתן את הסעודה ללוי והוסיף שהסעודה לא תהיה שייכת ללוי אלא רק לענין זה שיוכל ראובן לאכול - אסור".
- באופן ששמעון נתן את הסעודה ללוי והוסיף שנותן זאת כדי שראובן יוכל לאכול - ללישנא קמא מותר, ללישנא בתרא אסור".
- באופן ששמעון נתן את הסעודה במתנה ללוי - מותר.

פרק שישי

דף מט - נ

◆ לשונות נדרים:

- 'תבשיל' - כוונת הלשון לדבר שמלפתים בו את הפת, ולא דבר שלא מלפתים בו את הפת^ט.
- 'מבושל' - כוונת הלשון לדבר שלמפתים בו את הפת, ולא לדבר שלא מלפתים בו את הפת. וכן כוונת הלשון לדבר שמבושל כל צרכו, או יותר מכדי צרכו, ולא לדבר שאינו מבושל כל צרכו. ולת"ק כוונת הלשון לבישול לא לצליה, ולרבי יאשיה כוונת הלשון בין לבישול ובין לצליה^{טז}.

דף נא

◆ לשונות נדרים:

- 'מעשה קדרה' - כוונת הלשון לתבשיל שצריך הרחקה בקדירה.
- 'היורד לקדירה' - כוונת הלשון לכל תבשיל שצריך בישול בקדירה, בין באופן שגמר בישולו ובין באופן שגמר בישולו באילפס.
- 'היורד לתנור' - כוונת הלשון לפת שהיא נקראת בסתמא 'יורד לתנור'.
- 'כל מעשה תנור' - כוונת הלשון לכל דבר שנאפה בתנור.
- 'הנעשה בקדירה' - כוונת הלשון לכל תבשיל שצריך בישול בקדירה באופן שגמר בישולו בקדירה.

☞ הערות ☞

- יג המשנה מבארת שהטעם שאסור לראובן לאכול מהסעודה, משום שמתנה זו אינה מתנה אלא הערמה. ראה לעיל [הערה ט והערה יב] שנחלקו פומבדיתאי ורב נחמן במתנה שהמקבל לא יכול להשתמש בה: לפומבדיתאי לא חלה המתנה, ולרב נחמן חלה המתנה. והגמ' מוקשה לפי רב נחמן מדוע לא מפרשים שכוונת שמעון לתת את הסעודה במתנה גמורה ללוי אלא שלוי לא יוכל להשתמש בה, וממילא יוכל ראובן לאכול מהסעודה כיון שהסעודה שייכת ללוי. והגמ' מתרצת שבאופן זה יש אומדנא שאין כוונת שמעון לתת את הסעודה ללוי, משום ששמעון רוצה שהסעודה תהיה שלו וראובן ינהג ממנה. והגמ' מוסיפה ומתרצת שלמרות שמפרשים שכוונת שמעון לתת את הסעודה במתנה גמורה ללוי ולוי לא יוכל להשתמש בה, מ"מ אסור לראובן לאכול מהסעודה, משום שלמרות שרב נחמן סובר שמתנה שהמקבל לא יכול להשתמש בה חלה, לענין נדרים מחמירים שמתנה זו לא חלה, וכמו שמחמירים ש'ויתור' אסור במודר הנאה.
- יד הטעם של הלישנא קמא שמתנה לראובן לאכול מהסעודה, משום שלמרות ששמעון אמר שנותן את הסעודה כדי שראובן יוכל לאכול, מ"מ אין זה תנאי גמור ולכן המתנה היא מתנה גמורה. והטעם של הלישנא בתרא שאסור לראובן לאכול מהסעודה, משום שאין אדם עושה סעודה ונותנה לחברו, ולכן דברי שמעון מתפרשים שהסעודה לא תהיה שייכת ללוי אלא רק לענין זה שיוכל ראובן לאכול והמתנה היא הערמה.
- נחלקו תירוצי הר"ג באופן ששמעון נתן את הסעודה במתנה ללוי ובשעת המתנה לא פירש כלום, ולאחר מכן חזר ופירש שנותן את הסעודה כדי שראובן יוכל לאכול: לפי התירוצי הראשון בר"ג מותר לראובן לאכול מהסעודה, ולפי התירוצי השני בר"ג אסור לראובן לאכול מהסעודה.
- טו בדברי המשנה מבואר שהדרך ללפת את הפת בתבשילים רכים ואין הדרך ללפת את הפת בתבשילים עבים, ולכן נאסר רק בתבשילים רכים ולא בתבשילים עבים, אמנם בדברי הגמ' מבואר שבבבל היו נוהגים ללפת את הפת גם בתבשילים עבים, ולכן נאסר בין בתבשילים רכים ובין בתבשילים עבים.
- טז הבבלי מבאר שבין לפי ת"ק ובין לפי רבי יאשיה הולכים בנדרים אחר לשון בני אדם, אלא שבמקומו של ת"ק צלי אינו בכלל 'מבושל', ובמקומו של רבי יאשיה צלי הוא בכלל 'מבושל'. אמנם הירושלמי מבאר שרבי יאשיה סובר שהולכים בנדרים אחר לשון תורה.
- הר"ג מבאר שאדם שנדר לא לשתות יין בחג: לפי הבבלי אסור לשתות בין בסוכות ובין בשמיני עצרת, משום שבלשון בני אדם שמיני עצרת הוא בכלל החג, אמנם לפי הירושלמי בדעת רבי יאשיה אסור לשתות בסוכות ומותר לשתות בשמיני עצרת, משום שבלשון תורה שמיני עצרת אינו בכלל חג.

- 'הנעשה באילפס' - כוונת הלשון לתבשיל שמתבשל באילפס וגמור בישולו באילפס.
- 'הכבוש' - הכוונה למין שהדרך לכבושו.
- 'כבוש שאני טועם' - הכוונה לכל דרך כבוש.
- 'שכבוש' - הגמ' מסתפקת האם הכוונה לכל דבר כבוש או רק למין שהדרך לכבושו".
- 'דג' - הכוונה לדג גדול שלם.
- 'דגה' או 'דגים' - הכוונה לדג קטן שלם".
- 'טרית טרופה' (דג חתוך) - נאסר בדג חתוך, ולא נאסר בדג שלם או ב'ציר' (שומן הדג שמעורב בו קרבי הדג) או 'במוריס' (שומן הדג).
- 'צחנה' (תערובת של דגים קטנים שלמים וחתוכים) - נאסר נאסר בין בדג שלם ובין בדג חתוך, ולא נאסר ב'ציר' (שומן הדג שמעורב בו קרבי הדג) ו'במוריס' (שומן הדג).
- 'חלב' ו'קום' (מים היוצאים מהחלב) - לת"ק הנודר מהחלב מותר בקום והנודר מהקום מותר בחלב, ולרבי יוסי הנודר מהחלב או מהקום אסור בין בחלב ובין בקום".

דף נב

◆ דיני תערובת ב'דבר שיש לו מתירים':

- דבר שיש לו מתירים לאחר זמן (כגון דבר האסור בנדר שאפשר להשאל עליו לאחר זמן):
 - באופן שהתערב מין במינו - לא בטל אפילו באלף.
 - באופן שהתערב מין בשאינו מינו - באופן שאינו נותן טעם בטל.
- דבר שיש לו מתירים עכשיו (כגון פת שנאפתה עם צלי בתנור):
 - לפי השיטה הראשונה בר"נ - דינו כדבר שיש לו מתירים לאחר זמן.
 - לפי השיטה השנייה בר"נ - בין אופן שהתערב מין במינו ובין באופן שהתערב מין בשאינו מינו לא בטל אפילו באלף".

◆ דין תערובת של אוכל שאסור בנדר:

- הקדמה - באופן שיש בשר שאסור בנדר והבשר התבשל עם דבר אחר, יש לדון האם מותר לאכול את התערובת וכדלהלן.
- לת"ק:
 - באופן שאמר 'קונם בשר עלי' - מותר לאכול את התערובת למרות שיש בה טעם של בשר.

⊕ הערות ⊖

- יז הר"נ בפירושו הראשון מבאר שהסיבה שהלשון 'הכבוש' הכוונה למין שהדרך לכבושו משום שהוסיף 'ה', ולכן באופן שאמר 'כבוש שאני טועם' ולא הוסיף 'ה' הכוונה לכל דבר כבוש, וספק הגמ' בלשון 'שכבוש' האם נחשב כמו הוספת 'ה' או שלא נחשב כמו הוספת 'ה'.
- הר"נ בפירושו השני מבאר שהסיבה שהלשון 'כבוש שאני טועם' כולל כל דבר כבוש משום ההוספה 'שאני טועם', אבל באופן שאמר 'הכבוש' ולא הוסיף 'שאני טועם' הכוונה למין שהדרך לכבוש, ולפי"ז ספק הגמ' בלשון 'שכבוש' הוא האם נחשב כמו הוספת 'שאני טועם' או שלא נחשב כמו הוספת 'שאני טועם'.
- ומבואר בדברי הר"נ שנחלקו הפירושים באופן שאמר 'כבוש': לפי הפירוש הראשון הכוונה לכל דבר כבוש, ולפי הפירוש השני הכוונה למין שהדרך לכבושו. בדברי המשנה מבואר שחילוקי לשונות אלו נוהגים גם בלשון 'שלוך' ו'צלי' ו'מליח', שיש אופנים שלשון זה נחשב למין שהדרך לשלוך ולצלות ולמלוח, ויש אופנים שלשון זה משמע כל דבר שלוק וצלי ומלוח, וכפי שהתבאר.
- יח בדברי המשנה והברייתא מבואר שבאופן שאמר שתי לשונות כגון 'דג דגה' או 'דג דגים' נאסר בין בדגים גדולים ובין בדגים קטנים, ולא אומרים שכוונתו לחזור בו ויהיה אסור רק בדגים קטנים.
- יט הגמ' מבארת שדברי ת"ק נאמרו במקום שקוראים ל'חלב' חלב ו'קום' קום, ודברי רבי יוסי נאמרו במקום שקוראים ל'קום' קום של חלב.
- כ הר"נ מבאר שהסיבה שפת שנאפתה עם צלי בתנור נחשבת דבר שיש לו מתירים עכשיו, משום שלמרות שאסור לאכול את הפתח בחלב, מ"מ מותר לאכול את הפת ללא חלב.
- כא הר"נ מבאר שהסיבה ש'דבר שיש לו מתירים לאחר זמן' יותר חמור מ'דבר שאין לו מתירים', כיון שדבר שיש לו מתירים לאחר זמן יש פחות חילוק בינו לבין הדבר האסור, ולכן דבר שיש לו מתירים עכשיו יותר חמור מ'דבר שיש לו מתירים לאחר זמן', משום שיש פחות חילוק בינו לבין הדבר האסור.

○ באופן שאמר 'קונם בשר זה עלי' או באופן שאמר 'קונם בשר שאני טועם' - אסור לאכול את התערובת באופן שיש בה טעם של בשר.³²

• לרבי יוסי - אסור לאכול את התערובת באופן שיש בה טעם של בשר.

◆ לשונות נדרים:

• עדשים - לת"ק אסור באשישים (עדשים מטוגנים בדבש), ולרבי יוסי מותר.³³

• חלב וגבינה - נחשבים שני דברים שונים והנודר מזה מותר בזה.

• הנודר מן הענבים האם אסור ביין:

○ היין שהיה בשעת הנדר - מותר.

○ היין שהוציא מהענבים לאחר הנדר:

▪ באופן שאמר 'ענבים' - מותר.

▪ באופן שאמר 'ענבים אלו' - אסור.

▪ באופן שאמר 'ענבים שאיני טועם' או 'ענבים שאיני אוכל' - הגמ' מסתפקת האם מותר.³⁴

דף נג

◆ הנודר מהתמרים או מהסתוניות (ענבים שאינם מתבשלים):

• לת"ק - אסור בתמרים ובסתוניות, ומותר בדבש תמרים ובחומץ סתוניות.

• לרבי יהודה בן בתירא - אסור בתמרים ובסתוניות, וכן אסור בדבש תמרים ובחומץ סתוניות.³⁵

• לרבי שמעון בן אלעזר - אסור בתמרים ומותר בסתוניות, ואסור בדבש תמרים ובחומץ סתוניות.³⁶

הערות

כב הר"נ מבאר שהטעם שבאופן שאמר 'קונם בשר זה עלי' אסור לאכול את התערובת באופן שיש בה טעם של בשר, משום שכוונת הלשון לאסור את הבשר כמו חתיכא דאיסורא, וכן באופן שאמר 'קונם בשר שאני טועם' אסור לאכול את התערובת באופן שיש בה טעם של בשר, משום שכוונת הלשון שאסור לאכול דבר שיש בו את טעם בשר.

כג הגמ' מבארת שהטעם של רבי יוסי שהנודר מהעדשים מותר באשישים משום שאין עליהם שם עדשים, והטעם של ת"ק שאסור באשישים משום שלמרות שטיגנו את העדשים בדבש מ"מ הם נשארו עדשים.

כד הר"נ בפירוש הראשון מבאר שהטעם של הצד שאסור ביין, כיון שהוסיף לשון מיותר (שהרי לא היה צריך לומר 'שאיני טועם', וכן היה יכול לומר במקום 'ענבים שאיני טועם' 'קונם ענבים באכילה'). והר"נ בפירוש השני מבאר שהטעם של הצד שאסור ביין משום שמשמעות הלשון 'שאיני אוכל' ו'שאיני טועם', שאסור את הענבים גם לענין היין.

הר"נ מסיים שבאופן שנשבע 'קונם ענבים שאיני אוכל': לפי הפירוש הראשון מותר ביין משום שלא אמר לשון מיותר (שהרי לא היה יכול לומר 'קונם ענבים שבועה'), ולפי הפירוש השני יש צד שאסור ביין משום שמשמעות הלשון שאסור את הענבים גם לענין היין.

בדברי הגמ' מבואר שהנודר מהזיתים יש אופנים שמותר בשמן ויש אופנים שאסור בשמן, וכדין הנודר מן הענבים שיש אופנים שמותר ביין ויש אופנים שאסור ביין, וכפי שהתבאר.

כה הגמ' מבארת שהטעם של רבי יהודה בן בתירא שהנודר מהתמרים או מהסתוניות אסור בדבש תמרים ובחומץ סתוניות, משום שיש על הדבש תמרים שם 'תמרים' ויש על חומץ סתוניות שם 'סתוניות'.

הר"נ מבאר שלמרות שת"ק סובר שהנודר מהתמרים או מהסתוניות מותר בדבש תמרים ובחומץ סתוניות, למרות שיש על הדבש תמרים שם 'תמרים' ויש על חומץ סתוניות שם 'סתוניות', מ"מ הנודר מחלב אסור ב'קום' במקום שיש עליו שם של חלב ('קום החלב') וכפי שהתבאר לעיל [הערה ט], והטעם לכך הוא שה'קום' לא השתנה כשהיה בתוך החלב וכשיצא ממנו, אבל הדבש והחומץ השתנו כאשר יצאו מהתמרים ומהסתוניות. או משום שב'קום' יש הכרח מהלשון 'קום החלב' שיש על ה'קום' שם של 'חלב', אבל בדבש תמרים ובחומץ סתוניות אין הכרח מהלשון 'דבש תמרים' ו'חומץ סתוניות' שיש עליהם שם של 'תמרים' ושל 'סתוניות', משום שהסיבה שקוראים להם בשם זה הוא להבדיל בינם לבין דבש דבורים וחומץ מיין.

כו הגמ' מבארת שרבי שמעון בן אלעזר סובר שכיון שאין דרך לאכול את הסתוניות אלא את חומץ הסתוניות, הנודר מהסתוניות התכוון לאסור רק את חומץ הסתוניות ולא את הסתוניות עצמם, אבל בתמרים שהדרך לאכול את התמרים ואת דבש התמרים, הנודר מהתמרים התכוון לאסור בין את התמרים ובין את דבש התמרים.

◆ הנודר מהשמן:

- במקום שמשתמשים בשמן זית - אסור בשמן זית ומותר בשמן שומשמיין^{כז}.
- במקום שמשתמשים בשמן שומשמיין - אסור בשמן שומשמיין ומותר בשמן זית.
- במקום שרוב משתמשים בשמן זית ומיעוט משתמשים בשמן שומשמיין, או להיפך - אסור בשמן זית ובשמן שומשמיין^{כח}.

◆ הנודר מחטה או מחיטין - הלשון 'חטה' משמע פת והלשון 'חיטין' משמע כסיסת חיטים^{כט}.

✻ הערות ✻

כז הר"נ מבאר שבמקום שמשתמשים בשמן זית, הלשון 'שמן' סתם משמעו שמן זית ולא שמן שומשמיין, ולכן אסור בשמן זית ומותר בשמן שומשמיין.
כח בדברי הגמ' מבואר דין דומה, שהנודר מהירק יש אופנים שאסור רק בירקות הגינה ויש אופנים שאסור רק בירקות השדה ויש אופנים שאסור בין בירקות הגינה ובין בירקות השדה, וכדין הנודר מן השמן וכפי שהתבאר.

כט הר"נ מבאר שהלשון 'חיטים' משמע חיטים רבים, ולכן משמע כסיסת חיטים שאין הדרך לכסוס חיטה אחת לבד. והלשון 'חטה' משמע חטה אחת, ופת נקראת בלשון בני אדם חטה אחת משום שהיא גוף אחד.

בדברי המשנה מבואר דין דומה שהנודר מ'גריסים' משמע גריסים חיים, והנודר מ'גריס' משמע גריסים מבושלים שלאחר הבישול נחשבים גוף אחד בלשון בני אדם.